К.І. Хударковський¹, С.В. Залкін¹, Г.В. Певцов¹, П. Пацек², С.О. Сідченко¹

¹ Харківський національний університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

² Академія військового мистецтва, Варшава, Польща

МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ НА ОСОБОВИЙ СКЛАД ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті представлена система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад Збройних Сил України та основні заходи, що реалізуються в її підсистемах. Взаємодію складових вказаних підсистем відображає механізм протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад Збройних Сил України. Запропонований механізм протидії негативному інформаційно-психологічному впливу передбачає виконання низки заходів, пов'язаних як із попередженням, так і з виявленням та усуненням наслідків впливу.

Ключові слова: інформаційно-психологічний вплив, інформаційно-психологічна операція, об'єкт інформаційно-психологічного впливу, сценарій інформаційно-психологічного впливу.

Вступ

Постановка проблеми. Аналіз локальних війн та військових конфліктів початку XXI століття виявив, що радикально змінився зміст головної мети війни – вона більше не спрямовується на захоплення території противника, а орієнтована на психологічне подавлення опору противника, на зміну його військово-політичного керівництва і забезпечення переваги у духовній, політичній, економічній та інформаційній сферах, домінування на ринках сировини і збуту. При цьому завоювання переваги в інформаційній сфері стає обов'язковою умовою і невід'ємною частиною сучасних війн і військових конфліктів [1–6].

Із розповсюдженням та постійним вдосконаленням інформаційних технологій можливості інформаційно-психологічного впливу (ІПВ) на різні аудиторії (цільові групи) в ході інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) вийшли на якісно новий рівень. Поширення Інтернету, необмежене спілкування у соціальних мережах, використання цифрового та супутникового телебачення та електронних повідомлень у системах стільникового зв'язку значно розширюють арсенал засобів проведення інформаційно-психологічних операцій і створюють єдине інформаційне середовище.

Під інформаційно-психологічною операцією розуміється сукупність узгоджених та взаємопов'язаних за метою, завданнями, об'єктами і часом інформаційних акцій, атак та заходів, що проводяться одночасно або послідовно за єдиними замислом і планом для вирішення завдань інформаційно-психологічного впливу на цільову аудиторію [7], а під інформаційно-психологічним впливом – весь спектр форм, методів і способів цілеспрямованого (відкритого та прихованого) впливу на індивідуаль-

ну, групову і суспільну свідомість через засоби масової інформації та спеціальні канали комунікації (у тому числі й міжособистісний) за допомогою створення та розповсюдження спеціальної інформації з метою зміни поведінки об'єкту впливу [4].

Інформаційно-психологічні операції і впливи в сучасному світі є невід'ємною складовою збройної боротьби, однак, на відміну від воєнних дій, не підпадають під обмеження та заборони міжнародного права. На сьогоднішній день відсутні міжнародні правові норми, що дозволяють в мирний час юридично кваліфікувати цілеспрямовані дії іншої держави, які супроводжуються заподіянням шкоди інформаційній, психологічній або іншій безпеці, як акції інформаційно-психологічної агресії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тривале проведення Російською Федерацією інформаційно-психологічних операцій на території України забезпечило їй значну інформаційну перевагу і дозволило суттєво впливати на інформаційне середовище в Україні. Російська Федерація для створення в Україні та українському суспільстві інформаційного середовища, що сприяє успішному проведенню власної інформаційної політики та здійсненню подальшого ІПВ на населення країни або його окремі частини (цільові групи), у тому числі особовий склад сил безпеки і оборони, використовує низку способів, таких як:

- дезорганізація або поляризація суспільства, створення хаосу, формування антагоністичних поглядів на політичному, економічному, етнічному, соціальному, національному, релігійному підґрунті;

- вихолощення національних цінностей, розмивання національної ідеї, намагання переорієнтувати країну і суспільство на інші геополітичні центри тяжіння;

- підтримка ідей сепаратизму, що прикривається кампанією із захисту прав і свобод людини;

- формування, підтримання і забезпечення “п’ятої колони”;

- просування ідей переходу від політики взаємодії суспільства з центральною владою до відокремлення, децентралізації, широкого “співробітництва” з регіонами, підтримання ідей формування автономій з подальшим виходом на конфедеративний устрій держави;

- формування викривленого сприйняття історичних подій, підміна смислів, виховання нового покоління на штучно створених образах і прикладах історичного минулого;

- просування зміни парадигми освіти в суспільстві, відходу від фундаментальності і системності у підготовці у бік фрагментарності і практичності, сприяння формуванню у нового покоління “кліпового” мислення, зменшення викладання математики, логіки, технічних наук;

- сприяння розколу суспільства на релігійній основі, руйнування незалежності церкви;

- встановлення опосередкованого контролю над інформацією, що висвітлюється у засобах масової інформації, у тому числі електронних, домінування розважальних програм, як правило, досить примітивних, поєднаних з регулярним висвітленням фактів і сцен насильства, війн, катастроф.

Особливостями здійснення ІПВ в сучасних умовах є:

- глобальний масштаб;
- тотальний характер;
- широке використання досягнень науки і техніки в області інформаційних технологій;

- економічна ефективність;
- ідеальні умови маскування і приховування справжніх намірів;

- скритність стадії підготовки і раптовість застосування;

- доступність (порівняно легке розповсюдження і висока складність контролю за цим процесом);

- керованість (дія здійснюється у встановлений час і в заданих масштабах);

- відсутність необхідності фізичного вторгнення на територію противника і окупації цієї території для досягнення своїх цілей;

- складність здійснення міжнародного контролю за розробкою і застосуванням інформаційно-психологічної зброї [8].

На сьогоднішній день можна вважати, що система інформаційної безпеки України виявилась неповністю готовою до нейтралізації нових викликів і потребує суттєвого удосконалення [4; 9–14].

Мета статті – визначення основних заходів, що повинні бути виконані в системі протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на

особовий склад Збройних Сил України та механізму їх реалізації.

Виклад основного матеріалу

Складність виявлення ознак ІПВ, його спрямованості, відносно низька вартість при суттєвому ефекті сприяють тому, що ІПВ стає поширеним засобом досягнення цілей не лише в інформаційній, але й у воєнній сфері. Це обумовлює необхідність вирішення проблеми організації ефективної протидії негативним ІПВ, у першу чергу, на особовий склад військових частин і підрозділів Збройних Сил України [4; 8].

Система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу складається з трьох підсистем:

- попередження умов здійснення негативного інформаційно-психологічного впливу;

- виявлення негативного ІПВ;

- протидії негативному ІПВ.

Основні заходи, що реалізуються у підсистемах, представлені у табл. 1.

Механізм протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад ЗС України передбачає виконання низки заходів, пов’язаних як із попередженням, так і з виявленням та усуненням впливу. Схема реалізації механізму протидії негативному ІПВ на особовий склад ЗС України представлена на рис. 1.

Основними заходами протидії негативному ІПВ на особовий склад ЗС України є:

- аналіз суспільно-політичної та оперативної обстановки та об’єктивне інформування особового складу про обстановку;

- оцінка загроз для особового складу;

- виявлення ознак ІПВ (факти комплексування інформації по різних інформаційним каналам (масованість), поява в інформаційних матеріалах деталей, відсутніх в еталонному джерелі та ін.);

- визначення часу початку ІПВ;

- виявлення процесу розвитку ІПВ (динаміка представлення інформаційних матеріалів);

- визначення об’єкту впливу (цільової аудиторії), на кого спрямований вплив;

- визначення каналів впливу (основного та допоміжних);

- встановлення форм, методів і способів впливу (використання спеціальних прийомів і підходів (психотехнік));

- виявлення джерел впливу;

- виявлення ініціаторів (розробників) ІПВ та джерел їхнього фінансування;

- формування і реалізація сценарію контрзаходів.

Ознаками здійснення негативного ІПВ є:

- збільшення кількості повідомлень негативного смислу з відповідною соціально-політичною або (та) економічною тематикою;

- зростання емоційності повідомлень;

- зростання тенденційності;
 - збільшення сенсаційності повідомлень;
 - лавиноподібність;
 - взаємоузгодженість повідомлень по різних комунікативним каналам;
 - час виходу матеріалів;
 - інформація з’являється у наперед визначених рубриках з негативним контекстом;
 - оприлюднення інформації через Інтернет,
- який містить “спеціалізовані” загальнодоступні сайти для “зливу” компромату;
 - джерелом інформації виступає особа (організація), діяльність якої пов’язана з іноземними спецслужбами;
 - оприлюднювачем інформації є так звані “шоу-мени від політики” – скандально відомі особистості;
 - акцентування уваги об’єкту впливу на подіях, які є наперед конфліктними в Україні.

Таблиця 1

Система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу

№ з/п	Підсистеми	Заходи, що здійснюються
1.	Попередження умов здійснення негативного інформаційно-психологічного впливу	<ul style="list-style-type: none"> – постійний пошук і усунення вразливостей у системі інформаційної безпеки Збройних Сил України, виявлення та усунення умов для здійснення противником негативного ІПВ на особовий склад; – моніторинг, виявлення та ліквідація загроз інформаційній безпеці особового складу, військових частин та підрозділів Збройних Сил України; – моніторинг суспільно-політичної та оперативної обстановки у країні, в регіонах, районах постійної дислокації частин і підрозділів ЗС України та у районах виконання бойових завдань та напрямів зосередження зусиль, сил і засобів противника навколо життєво важливих об’єктів військової та інформаційної інфраструктури держави; – пошук нових джерел інформаційно-психологічної напруженості, динаміки розвитку виявлених негативних інформаційно-психологічних впливів; – припинення спроб створення негативного психологічного фону відносно діяльності системи органів державної влади та місцевого самоврядування; – демонстрація сили держави в інформаційно-психологічному просторі з метою стримування агресора.
2.	Виявлення негативного інформаційно-психологічного впливу	<ul style="list-style-type: none"> – виявлення ознак здійснення негативного інформаційно-психологічного впливу; – визначення початку здійснення негативного ІПВ; – визначення об’єкту впливу (цільової аудиторії); – визначення каналів негативного ІПВ; – виявлення джерел негативного ІПВ; – виявлення ініціаторів (розробників) негативного ІПВ; – формування баз даних факторів, ознак негативного ІПВ.
3.	Протидії негативному інформаційно-психологічному впливу	<ul style="list-style-type: none"> – роз’яснення військовослужбовцям ЗС України сутності, завдань, методів, способів та прийомів здійснення ІПВ, їхньої спрямованості; – вивчення суспільно-політичної та оперативної обстановки у країні, в регіонах, районах постійної дислокації частин і підрозділів ЗС України та у районах виконання бойових завдань; – своєчасне об’єктивне інформування особового складу про труднощі обстановки, що складається, роз’яснення причин їх виникнення та вжитих заходів; – отримання та аналіз інформації про задуми, можливі сили, засоби інформаційно-психологічного впливу на військовослужбовців, членів їх родин, цивільний персонал і прогнозування його результатів; – систематичний аналіз поглядів (думок) військовослужбовців частин і підрозділів ЗС України з приводу негативного інформаційно-психологічного впливу; – оцінка ступеня готовності частин і підрозділів ЗС України до негативних інформаційно-психологічних впливів; – прогнозування можливих інформаційно-психологічних впливів з метою їх попередження та нейтралізації.

Рис. 1. Схема реалізації механізму протидії негативним ІПВ на особовий склад

Ефективність захисту особового складу від негативного ІПВ досягається врахуванням особливостей та психологічних закономірностей його сприйняття, безперервністю та системною організацією заходів морально-психологічного забезпечення. Тож, при організації протидії необхідно враховувати особливості сприйняття інформації – сучасні люди, які з дитинства перебувають у світі телебачення та інших аудіовізуальних засобів масової інформації (ЗМІ), звикають до глибокого занурення у віртуальний світ, що змушує їх сприймати об'єкти, які їх оточують, як незначні і навіть нереальні. Інтернет і телебачення є найбільш захоплюючими увагу об'єкту впливу джерелами інформації завдяки сполученню зорових і слухових образів та демонстрації різноманітних подій і явищ у динаміці. Електронні ЗМІ, особливо телебачення, здатні створювати одночасно ефект глибокого занурення і ефект заціплення. Тому, людина може втратити вміння прогнозувати перебіг подій та навіть своє найближче майбутнє, що, власне, і лежить в основі маніпулятивних технологій ІПВ.

Друковані матеріали поступаються мережі Інтернет і телебаченню в оперативності, але вони мають іншу особливість – аналітичність. Інформація у газетах, журналах, листівках впливає переважно на когнітивні структури об'єкту впливу і, як наслідок, краще запам'ятовується.

Ефективність заходів протидії можливо оцінити тільки за фактом зміни поведінки особового складу, що може проявлятися у:

- психогенних втратах особового складу частин і підрозділів, які підпали під дію негативного ІПВ;
- боездатності частин і підрозділів, які підпали під дію негативного ІПВ.

Оцінювання ефективності заходів протидії негативному ІПВ може бути проведене за методикою, представленою в [11].

Успішна протидія негативному ІПВ на особовий склад ЗС України не може бути організована лише силами і засобами ЗС України без використання можливостей органів державної влади, правоохоронних органів, державних ЗМІ тощо. Тож, взаємодія органів військового управління з засобами масової інформації, громадськими організаціями та об'єднаннями є важливим інструментом захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу. Також необхідно враховувати, що у випадку, коли джерелом ІПВ або каналом доведення впливу виступають представники “п'ятої колони”, то небезпека значно підвищується внаслідок не завжди критичного сприйняття певних меседжів, що ними просуваються.

Висновки

На сьогоднішній день проблема ефективної протидії негативним ІПВ, у першу чергу, на особовий склад військових частин і підрозділів ЗС України є актуальною, оскільки значний спектр загроз інформаційно-психологічній безпеці потребує створення ефективних методик та технічних засобів щодо виявлення негативного інформаційно-психологічного впливу, визначення його негативних аспектів та розробки заходів протидії такому впливу. Ефективна протидія негативним ІПВ можлива лише за умов використання всіх можливостей органів державної влади, правоохоронних органів, державних ЗМІ тощо. Представлена система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу, що складається з трьох основних підсистем та схема реалізації механізму протидії негативним ІПВ на особовий склад ЗС України, яка відображає загальний підхід до забезпечення інформаційно-психологічної безпеки.

Список літератури

1. Мороз Ю. Інформаційно-психологічні операції в умовах гібридної війни / Ю. Мороз, Ю. Твердохліб // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2016. – Вип. 38. – С. 97-105.
2. Горбулін В.П. “Гібридна війна” як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу / В.П. Горбулін // Стратегічні пріоритети. – 2014. – № 4(33). – С. 5-12.
3. Богданович В.Ю. Моделювання стратегії, орієнтованої на зміну режиму у вибраній країні-мішені через її занурення в хаос, на основі методу функціонально значимих проміжних станів / В.Ю. Богданович // Сучасний захист інформації. – 2015. – № 2. – С. 44-53.
4. Інформаційно-психологічна боротьба у воєнній сфері: монографія / Г.В. Певцов, А.М. Гордієнко, С.В. Залкін, С.О. Сідченко, А.О. Феклістов, К.І. Хударковський. – Х.: Вид. Рожко С.Г., 2017. – 276 с.
5. Сайт BINTEL.COM.UA. Стратегія і тактика гібридних війн в контексті військової агресії Росії проти України // Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень “Борисфен Інтел”. – 24.11.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bintel.com.ua/uk/article/gibrid-war/>.
6. Сайт IINFORMNAPALM.ORG. Россия ведет ГИБРИДНУЮ войну ГИБРИДНОЙ армией // InformNapalm. – 04.03.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://informnapalm.org/6631-gibridnaja-vojna-armija/>.
7. Військовий стандарт ВСТ 01.004.004-2014(01) Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Інформаційна безпека держави у воєнній сфері. Терміни та визначення. – К., 2014. – 22 с.
8. Основні особливості ознак проведення інформаційно-психологічної операції Російської Федерації в АР Крим / Г.В. Певцов, С.В. Залкін, С.О. Сідченко, К.І. Хударковський, А.О.Феклістов, А.В. Антонов // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2014. – Вип. 1(14). – С. 37-39.

9. Гусаров В. Силы информационных операций России: каким должен быть ответ Украины? / Вячеслав Гусаров // Информационное Сопротивление. – 04.10.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sprotyv.info/ru/news/5931-sily-informacionnyh-operaciy-rossii-kakim-dolzhen-byt-otvet-ukrainy>.
10. Деркаченко Я. Інформаційно-психологічні операції як сучасний інструмент геополітики / Я. Деркаченко // Глобальна організація союзницького лідерства. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goal-int.org/informacijno-psixologichni-operacii-yak-suchasnij-instrument-geopolitiki/>.
11. Методика оцінювання ефективності виконання заходів протидії негативному інформаційно-психологічному впливу противника / Г.В. Пєвцов, А.М. Гордієнко, С.В. Залкін, С.О. Сідченко, К.І. Хударковський // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. – 2016. – Вип. 1(46). – С. 23-28.
12. Інформаційно-психологічна протидія в Національній гвардії України (психологічний аспект): монографія / І. В. Воробйова, Я. В. Мацегора, І. І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька; 2-ге вид. – Х.: Національна акад. НГУ, 2016. – 265 с.
13. Хворост Х.Ю. Інформаційно-психологічний вплив у розрізі безпеки здоров'я / Х.Ю. Хворост // Наука і освіта. – 2016. – № 2-3. – С. 184-191.
14. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі / О.В. Курбан. – Київ: ВІКНУ, 2016. – 286 с.

References

1. Moroz, Y. and Tverdokhlib, J. (2016), "Informatsiino-psykholohichni operatsii v umovakh hibrydnoi viiny" [Psychological operations in hybrid warfare], *Visnyk of the Lviv University. Series International Relations*, No. 38, pp. 97-105.
2. Horbulin, V.P. (2015), "Hibrydna viina" yak kliuchovy instrument rosiiskoi heostrategii revanshu" ["Hybrid War" as a key tool for Russian geostrategy of revenge], *Stratehichni Priorytety*, No. 4(33), pp. 5-12.
3. Bohdanovych, V.Yu. (2015), "Modeliuvannya stratehii, oriietovanoi na zminu rezhymu u vybranii kraini-misheni cherez yii zanurennia v kaos, na osnovi metodu funktsionalno znachymykh promizhnykh staniv" [Modeling a strategy aimed at changing the regime in the selected target country through its immersion in chaos, based on the method of functionally significant intermediate states], *Modern information security*, No. 2, pp. 44-53.
4. Pievtsov, H.V., Hordiienko, A.M., Zalkin, S.V., Sidchenko, S.O., Feklistov, A.O. and Khudarkovskyi, K.I. (2017), "Informatsiino-psykholohichna borotba u voiennoi sferi: monohrafiia" [The information and psychological struggle in the military sphere], Rozhko S.H., Kharkiv, 276 p.
5. Site BINTEL.COM.UA (2014), "Stratehiia i taktyka hibrydnykh viin v konteksti viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy" [Strategy and tactics of hybrid wars in the context of Russia's military aggression against Ukraine], *Nezalezchni analitychni tsentr heopolitychnykh doslidzhen "Borysfen Intel"*, available at: www.bintel.com.ua/uk/article/gibrid-war/ (accessed 24.11.2014).
6. Site IIFORMNAPALM.ORG (2015), "Rossiya vedet GIBRIDNUYU voynu GIBRIDNOY armiyey" [Russia leads the HYBRID war by the HYBRID army], *InformNapalm*, available at: informnapalm.org/6631-gibridnaja-vojna-armija/ (accessed 04.03.2015).
7. Military Standard of Ukraine (2014), "01.004.004-2014(01) Voienna polityka, bezpeka ta stratehichne planuvannya. Informatsiina bezpeka derzhavy u voiennoi sferi. Terminy ta vyznachennia" [01.004.004-2014(01) Military policy, security and strategic planning. Information security of the state in the military sphere. Terms and definitions], Kyiv, 22 p.
8. Pievtsov, H.V., Zalkin, S.V., Sidchenko, S.O., Khudarkovskyi, K.I., Feklistov, A.O. and Antonov, A.V. (2014), "Osnovni osoblyvosti oznak provedennia informatsiino-psykholohichnoi operatsii Rosiiskoi Federatsii v Avtonomnii Respublitsi Krym" [The main features signs of information and psychological operation of Russia Federation in Crimea], *Science and Technology of the Air Force of Ukraine*, No. 1(14), pp. 37-39.
9. Gusarov, V. (2014), "Sily informacionnyh operacij Rossii: kakim dolzhen byt' otvet Ukrainy?" [The forces of information operations in Russia: what should Ukraine's response be?], *Informacionnoe Soprotivlenie*, available at: www.sprotyv.info/ru/news/5931-sily-informacionnyh-operaciy-rossii-kakim-dolzhen-byt-otvet-ukrainy (accessed 04.10.2014).
10. Derkachenko, Ya. (2016), "Informatsiino-psykholohichni operatsii yak suchasnyi instrument heopolityky" [Information-psychological operations as a modern instrument of geopolitics], *Hlobalna orhanizatsiia soiuznytskoho liderstva*, available at: www.goal-int.org/informacijno-psixologichni-operacii-yak-suchasnij-instrument-geopolitiki/.
11. Pievtsov, H.V., Hordiienko, A.M., Zalkin, S.V., Sidchenko, S.O., Feklistov, A.O. and Khudarkovskyi, K.I. (2016), "Metodyka otsiniuvannya efektyvnosti vykonannya zakhodiv protydiv nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu protyvnyka" [Efficiency estimation methods of counteractions against the negative information and psychological enemy impact], *Scientific Works of Kharkiv National Air Force University*, No. 1(46), pp. 23-28.
12. Vorobyov, I.V., Matsegora, Ya.V., Prihodko, I.I., Timchenko, O.V., Kolesnichenko, O.S. and Lipatov, I.I. (2016), "Informatsiino-psykholohichna protydiva v Natsionalnii hvardii Ukrainy (psykholohichni aspekt): monohrafiia" [Information-psychological counteraction in the National Guard of Ukraine (psychological aspect)], *National academy NGU*, Kharkiv, 265 p.
13. Hovorost, X.Yu. (2016), "Informatsiino-psykholohichni vplyv u rozrizi bezpeky zdorov'ia" [Information-psychological impact in the context of health security], *Science and education*, No. 2-3, pp. 184-191.
14. Kurban, O.V. (2016), "Suchasni informatsiini viiny v merezhevomu on-lain prostori: navchalnyi posibnyk" [Modern information wars in the on-line network space: tutorial], *VIKNU*, Kyiv, 286 p.

Надійшла до редколегії 18.02.2020

Схвалена до друку 12.03.2020

Відомості про авторів:**Хударковський Костянтин Ігорович**

кандидат технічних наук доцент
старший науковий співробітник
старший науковий співробітник Харківського
національного університету Повітряних Сил
ім. І. Кожедуба,
Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9508-9014>

Залкін Сергій Володимирович

кандидат військових наук старший науковий співробітник
провідний науковий співробітник Харківського
національного університету Повітряних Сил
ім. І. Кожедуба,
Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0518-4414>

Певцов Геннадій Володимирович

доктор технічних наук професор
заступник начальника Харківського національного
університету Повітряних Сил ім. І. Кожедуба
з наукової роботи,
Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0426-6768>

Пацек Петро

доктор філософії
викладач Академії військового мистецтва,
Варшава, Польща
<https://orcid.org/0000-0002-2182-2316>

Сідченко Сергій Олександрович

кандидат технічних наук старший науковий співробітник
докторант Харківського національного університету
Повітряних Сил ім. І. Кожедуба,
Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1319-6263>

Information about the authors:**Konstantin Khudarkovskij**

Candidate of Technical Sciences
Associate Professor
Senior Research
Senior Research Associate of Ivan Kozhedub
Kharkiv National Air Force University,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9508-9014>

Sergii Zalkin

Candidate of Military Sciences Senior Research
Lead Research
of Ivan Kozhedub
Kharkiv National Air Force University,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0518-4414>

Hennadii Pievtsov

Doctor of Technical Sciences Professor
Deputy Head of Ivan Kozhedub
Kharkiv National Air Force University
in Science,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0426-6768>

Piotr Pacek

Doctor of Philosophy
Lecturer of the War Studies University,
Warsaw, Poland
<https://orcid.org/0000-0002-2182-2316>

Sergii Sidchenko

Candidate of Technical Sciences Senior Research
Doctoral Student
of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-1319-6263>

МЕХАНИЗМ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ НЕГАТИВНОМУ ИНФОРМАЦИОННО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОМУ ВОЗДЕЙСТВИЮ НА ЛИЧНЫЙ СОСТАВ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

К.И. Хударковский, С.В. Залкин, Г.В. Певцов, П. Пацек, С.А. Сидченко

В статье представлена система противодействия негативному информационно-психологическому воздействию на личный состав Вооруженных Сил Украины и основные мероприятия, которые реализуются в ее подсистемах. Взаимодействие составляющих указанных подсистем отображает механизм противодействия негативному информационно-психологическому воздействию на личный состав Вооруженных Сил Украины. Предложенный механизм противодействия негативному информационно-психологическому воздействию предусматривает выполнение ряда мероприятий, связанных как с предупреждением, так и с выявлением и устранением последствий воздействия.

Ключевые слова: информационно-психологическое воздействие, информационно-психологическая операция, объект информационно-психологического воздействия, сценарий информационно-психологического воздействия.

MECHANISM OF COUNTERACTION TO THE NEGATIVE INFORMATION AND PSYCHOLOGICAL INFLUENCE ON THE PERSONNEL OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE

K. Khudarkovskij, S. Zalkin, G. Pievtsov, P. Pacek, S. Sidchenko

The article describes a number of ways that the Russian Federation uses to formulate an information environment in Ukraine that is conducive to information policy and information and psychological influence on the population of the country, including the personnel of the security and defense forces. The article presents a system of counteracting negative information and psychological influence on the personnel of the Armed Forces of Ukraine, which consists of subsystems of warning conditions for the implementation of negative information and psychological influence, detection of negative information and psychological influence and counteraction to negative information and psychological influence. For each of the subsystems of the system of counteracting the negative information and psychological influence, the main measures are presented. The interaction of the components of these subsystems reflects the mechanism of counteraction to the negative informational and psychological influence on the personnel of the Armed Forces of Ukraine. The proposed mechanism of counteraction to a negative informational and psychological influence involves the implementation of a number of activities related to both preventing and identifying and eliminating the consequences of exposure. It is noted that the effectiveness of protection of personnel from negative information and psychological influence is achieved by taking into account the features and psychological regularities of perception, continuity and systematic organization of measures of moral and psychological support. An important factor in protecting personnel from negative information and psychological influence is the interaction of military authorities with the media, civic organizations and associations.

Keywords: informational and psychological influence, informational psychological operation, object of information and psychological influence, scenario of informational and psychological influence.